

Pot, ki jo ubira kolektiv Šumija

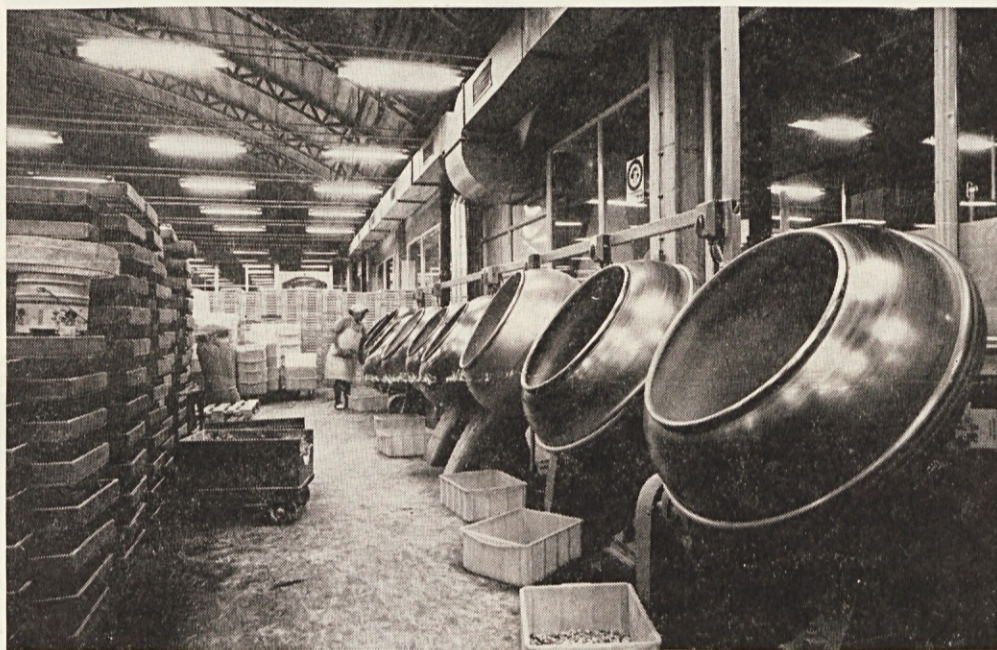
Branko Mihelič

Leto 1969. Kolektiv Šumija dobi v izredno težkem ekonomskem položaju novo vodstvo. Delovna organizacija Šumi se odloči za pristop k Živilskemu kombinatu Žito. Slika tedanjih razmer je bila: izredno zastarel strojni park, da o delovnih pogojih v stari zgradbi v Gradišču nasproti Drami niti ne govorim. Tedanje osnovno vodilo kolektiva je bilo, s trdim delom iztisniti čim več iz starih strojev, izgubo pretvoriti v ostanek dohodka in pripravljati gradnjo nove tovarne.

Uspeh ni izostal. Že prvo leto je bilo ob zaključnem računu prek 2 000 000 din čistega ostanka dohodka brez redne in pospešene amortizacije. Dopolnjevati smo začeli strojni park. Velik korak naprej je pomenila leta 1971 montirana nova 6 tonska bonbonska linija. Ostanek čistega dohodka po letih je nezadržno rasel, saj je bil ob koncu leta 1973 že prek 5 600 000 din, kar je bilo za tedanje razmere izredno velik uspeh — seveda ob velikem zavestnem samoodpovedovanju kolektiva s ciljem, čimprej zgraditi novo tovarno. Dejstvo, da so delavke in delavci Šumija tedaj prejeli poprečno tudi do 30 odstotkov nižji osebni dohodek kot ostale delovne enote v kombinatu Žito, to tudi potrjuje, da večine delovnih sobot in nočnih izmen ne poudarjam posebej. Tedanji fizični obseg proizvodnje je bil okrog 4000 ton konditorskih proizvodov letno.

Poletje 1974. Tovarna Šumi se seli v nove proizvodne prostore na Šmartinski cesti. Neizmerno veselje in radost delavcev Šumija, pa tudi kanček razočaranja, kajti novi tovarniški objekt je imel tudi vrsto pomanjkljivosti, ki smo jih, nekatere pa še danes čutimo v našem delu in poslovanju.

Vendar so pridne roke, skromnost in delovne navade ostale v zavesti delavcev. Vedeli smo, da tovarna ni popolna, da je bilo potrebno odpraviti vrsto napak po selitvi, in da smo pravzaprav pripeljali v novi objekt zastarel strojni park bonbonskega oddelka, medtem ko je bil desertni oddelk popolnoma tehnološko in strojno obnovljen. Do leta 1976 je bilo za TOZD Šumi manjše krizno obdobje in investicijsko več ali manj mrtvo, saj so nas pestili visoki stroški najetih kreditov za novo tovarno, ki jih v celoti sami pokrivamo. Leto 1976. Temeljna organizacija Šumi praznuje svoj visoki jubilej — 100 let obstoja in tradicije. Ne samo to, izdelamo tudi temeljit srednjeročni program razvoja 1976—80 in to tako, kot ga zakon o srednjeročnem planiranju tudi predpisuje. Naši cilji so v tem programu jasno načrtani in od njih ne odstopamo: tehnološko modernizirati in povečati proizvodnjo kanditnega oddelka, postopno ukiniti več nočnega dela žensk do leta 1981

deficitarnih zavijalnih strojih, investicijska vlaganja v nove kapacitete. Ob realizaciji srednjeročnega programa bo porasla proizvodnja od sedanjih 5200 ton na 8500 ton letno, temu primerno pa tudi dohodek, saj bo produktivnost na novih sodobnih strojih neprimerljiva s sedanjimi, ob nebičveno povečanemu številu zaposlenih.

Trenutno je naša temeljna organizacija v enoletni zakasnitvi z realizacijo svojega srednjeročnega programa, saj smo imeli na tej poti številne objektivne in subjektivne prepreke, tako notranje kot zunanje. Prav sedaj je v polnem teku nabava naj-sodobnejše kontinuirane 10 tonske proizvodne linije bonbonov in linije za karamelje v skupni vrednosti prek 35 milijonov din, saj so bile pogodbe za dobavo le-teh podpisane že v mesecu novembru lani. Pri tej visoki investiciji je pokazala veliko razumevanja občinska skupščina občine Moste-Polje, dala nam je tudi kredit v vrednosti 4 500 000 din kot sredstva lastne udeležbe. Karamelno linijo bomo montirali že v mesecu maju, v mesecu juliju 1979 pa bonbonsko linijo, prav tako pa že tečejo vsa vzporedna dela strokovnih služb, da bo potekala montaža in začetna proizvodnja čim bolj nemoteno. Temeljna organizacija Razvoj inženiring pripravlja tudi vzorce novih artiklov, da bi zapolnili in popestrili naš proizvodni program in novo pridobljene kapacitete. Naši cilji bodo uresničeni, če iz vložjenih sredstev pridobimo čimvečji dohodek, socialno varnost naših delavcev in solidno osnovo za še večjo ekspanzijo razvoja naše temeljne organizacije v naslednjem srednjeročnem obdobju.

Temeljna organizacija Šumi vstopa s temi nainvesticijami v novo obdobje, tako kot

leta 1974 ob preselitvi v nove tovarniške objekte. Uspehe v tem obdobju bi lahko prezentiral s podatkom, da smo leta 1974 napravili 4100 ton konditorskih proizvodov pri 236 zaposlenih, leta 1978 pa smo naredili 5255 ton pri poprečno 264 zaposlenih delavcih. To pomeni, da smo v štirih letih povečali proizvodnjo za 28 odstotkov pri praktično istem strojnem parku, da pa se je število zaposlenih povečalo le za 12 odstotkov, torej je tudi produktivnost na zaposlenega v poprečju rasla s 4 odstotno stopnjo.

Prav sedaj imamo v kolektivu po sindikalnih skupinah temeljito razpravo in analizo uspeha dela v preteklem koledarskem letu. Razprava teče o doseženih planih, pa o napakah in pomanjkljivostih, ki bi se jih dalo in moralo v prihodnje odpraviti, da bi dosegli še boljše rezultate. Naše vodilo je, da ne smemo biti zadovoljni z doseženim, kajti imamo še nekaj notranjih rezerv, ki jih velja v bodoče boljše izkoristiti.

S potniške konference

Temeljna organizacija združenega dela Blagovni promet organizira vsako leto potniško konferenco. Namen konference je, da potniki skupno s službami v temeljni organizaciji obravnavajo problematiko, s katero se srečujejo eni in drugi pri svo-

jem delu, in izpolnjevanje in sprejemanje planov. Letos so se zbrali v Kranju, da bi se dogovorili o svojih delovnih načrtih ter o težavah. Največ pozornosti so posvetili vprašanju finansiranja in poslovni politiki.

Celotno prodajo trenutno vodi 40 potnikov. Zaradi bojazni, da delo ne bo moglo biti dobro opravljeno, razmišljajo o tem, da bi del nalog potnikov prenesli v temeljno organizacijo. Pri tem pa naletijo na problem premajhnega števila delavcev in njihovo neustrezno kvalifikacijo.

Sorodne delovne organizacije so povezale trgovino in proizvodnjo, kar ima za posledico lokalno zapiranje tržišča. Na zmanjševanje prometa vpliva tudi pomanjkanje nekaterih naših izdelkov, slabša kakovost in neurejene razmere z dostavo. Da bi temeljna organizacija Blagovni promet lahko zadovoljivo opravljala svoje naloge, se mora predvsem kadrovske okrepiti in dobiti dodatne prostore, v svojem sistemu mora najti ustrezne rešitve glede konsignacij, ekonomske propagande in sodelovanja na sejmih. Distribucijo bodo morali organizirati verjetno centralno. Uspešno poslovanje prav tako zavira samostojen nastop posameznih temeljnih organizacij v sklopu kombinata na tržišču, kar daje slutiti nehomogenost in notranjo neenotnost v Živilskem kombinatu Žito. Da bodo čim učinkoviteje izvajali komercialno politiko delovne organizacije, so si v temeljni organizaciji zadali določene naloge. Organizacija potniške službe, konsignacij, centralnega skladišča, uvedba rednih komercialnih sestankov so zadolžitve prodajnega sektorja.

Nabavni sektor bo izdelal selekcijo dobaviteljev in sklepal pogodbe na nivoju delovne organizacije za potrebe temeljnih organizacij, ki pa bodo v okviru pogodbe lahko samostojno poslovale z dobaviteljem. Pri ekonomski propagandi je treba dosledneje upoštevati združevanje sredstev vseh temeljnih organizacij, da bo reklama učinkovitejša.

Brez službe za marketing ne moremo pričakovati izjemnih uspehov. Očitna je težnja temeljnih organizacij, da povečujejo izvoz svojih izdelkov. Uvoz reprodukcijskega materiala pa mora biti usklajen z možnostmi jugoslovanskih proizvajalcev. Uvoz za tretje v okviru registracije zunanjetrgovinskega sektorja je tudi možnost, ki jo bodo lahko izkoristili.

Teoretično opredeljene in razdeljene naloge bodo v temeljni organizaciji Blagovni promet lahko izvrševali, če si bodo ustvarili pogoje za to znotraj temeljne organizacije in seveda z dobrim sodelovanjem z drugimi temeljnimi organizacijami v Žito.

70 2463/83

Komisije in odbori

V skladu z določili samoupravnih aktov delovne organizacije so predvidene za delo po posameznih področjih naslednje komisije in odbori:

komisija za samoupravne splošne akte,
komisija za dohodkovne odnose,
komisija za pripravo in izdelavo osnutkov planov delovne organizacije,
komisija za spremljanje in usklajevanje osnov in meril za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke,
komisija za družbeni standard,
komisija za propagandne akcije,
samoupravna delavska kontrola,
odbor za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito,
komisija za oceno dela delovne skupnosti,
odbor za obveščanje.

Komisije in odbori so sestavljeni delegatsko.

Komisija za samoupravne splošne akte

Irena Kosmač, TOZD Gorenjka
Nada Žepuhar, TOZD Imperial
Irena Škorjanc, TOZD Maloprodaja
Slavko Puš, TOZD Mlini
Silva Buk, TOZD Pekarne Dolenjska
Marija Vilfan, TOZD Pekarna Kranj
Kristina Kukovičič, TOZD Pekarna Krško
Jože Trampuš, TOZD Pekarna Vrhnika
Vladimir Koprivnikar, TOZD Pekarne Ljubljana
Ignac Blaznik, TOZD Triglav
Drago Mlinarič, DSSS
Doroteja Grmek, TOZD Razvoj inženiring
Marjan Andolšek, TOZD Pekatete
Lado Sešek, TOZD Tehnični obrati
Drago Kasagič, TOZD šumi
Miha Ham, TOZD Blagovni promet

Komisija za dohodkovne odnose

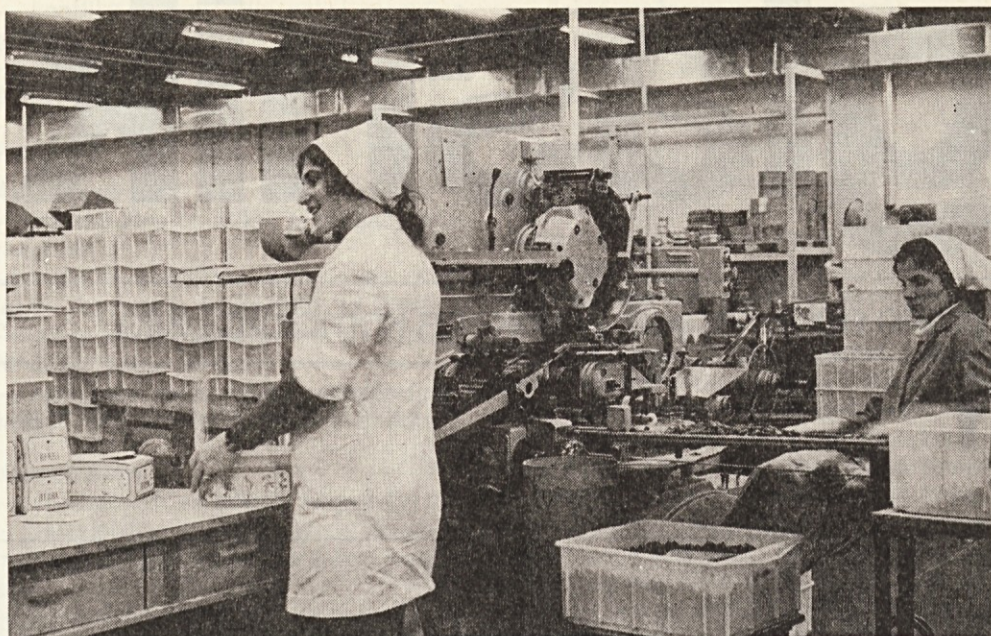
Marija Košir, TOZD Gorenjka
Verica Planinc, TOZD Imperial
Zinka Amon, TOZD Maloprodaja
Jože Šefman, TOZD Mlini
Bogo Kralj, TOZD Pekarne Dolenjska
Franc Maček, TOZD Pekarna Kranj
Anica Vimpolšek, TOZD Pekarna Krško
Franc Nagode, TOZD Pekarna Vrhnika
Anton Kosovel, TOZD Pekarne Ljubljana
Janez Ferjan, TOZD Triglav
Ivan Vukman, DSSS
Milojka Jerše, TOZD Razvoj inženiring
Jože Ternar, TOZD Pekatete
Branko Mihelič, TOZD šumi
Janez Kotnik, TOZD Tehnični obrati
Marjana Kump, TOZD Blagovni promet

Komisija za izdelavo osnutkov planov delovne organizacije

Zoltan Smodiš, TOZD Gorenjka
Bogo Novak, TOZD Imperial
Milena Kosanc, TOZD Maloprodaja
Marija Bertancelj, TOZD Mlini
Bogo Kralj, TOZD Pekarne Dolenjska
Anton Rus, TOZD Pekarna Kranj
Anica Vimpolšek, TOZD Pekarna Krško
Jože Trampuš, TOZD Pekarna Vrhnika
Anica Burja, TOZD Pekarne Ljubljana
Stane Košnik, TOZD Triglav
Cveta Rojina, DSSS
Milojka Jerše, TOZD Razvoj inženiring
Franca Drglin, TOZD Pekatete
Silvo Jevšnik, TOZD šumi
Lado Frece, TOZD Blagovni promet
Janez Kotnik, TOZD Tehnični obrati

Komisija za družbeni standard

Zdenka Pogačnik, TOZD Gorenjka
Marjeta Cerar, TOZD Imperial
Irena Škorjanc, TOZD Maloprodaja
Anton Zaplata, TOZD Mlini
Stane Bohte, TOZD Pekarne Dolenjska
Anton Dolenc, TOZD Pekarna Kranj
Jože Žarn, TOZD Pekarna Krško
Franc Gabrovšek, TOZD Pekarna Vrhnika
Rudi Turk, TOZD Pekarne Ljubljana

Jožica Zalaznik, DSSS
Stane Košnik, TOZD Triglav
Mojca Primic, TOZD Razvoj inženiring
Niko Capuder, TOZD Pekatete
Florjan Medmeš, TOZD Tehnični obrati
Jožica Filipovič, TOZD šumi
Vojka Vidmar, TOZD Blagovni promet

Komisija za spremljanje in usklajevanje osnov in meril za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za OD

Marija Košir, TOZD Gorenjka
Jožica Pavlin, TOZD Imperial
Milena Kosanc, TOZD Maloprodaja
Peter Krušič, TOZD Mlini
Ivan Perše, TOZD Pekarne Dolenjska
Franc Maček, TOZD Pekarna Kranj
Karel Potočnik, TOZD Pekarna Krško,
Franc Nagode, TOZD Pekarna Vrhnika
Janez Klemenčič, TOZD Pekarne Ljubljana
Jože Glavač, TOZD Triglav
Jakob Zagožen, DSSS
Doroteja Grmek, TOZD Razvoj inženiring
Dušan Indič, TOZD Pekatete
Jože Marolt, TOZD Tehnični obrati
Izidor Florjančič, TOZD šumi
Milica Pečnik, TOZD Blagovni promet

Komisija za propagandne akcije

Zoltan Smodiš, TOZD Gorenjka
Danica Pašalič, TOZD Imperial
Tatjana Rogelj, TOZD Maloprodaja
Gregor Breznik, TOZD Mlini
Alojz Žitnik, TOZD Pekarne Dolenjska
Anton Rus, TOZD Pekarna Kranj
Jože Teršelič, TOZD Pekarna Krško
Jože Trampuš, TOZD Pekarna Vrhnika
Rudi Cedilnik, TOZD Pekarne Ljubljana
Janez Ferjan, TOZD Triglav
Primož Pohleven, DSSS
Aleša Stritar, TOZD Razvoj inženiring
Regina Trobec, TOZD Pekatete
Toljen Grafenauer, TOZD šumi
Milan Frol, TOZD Tehnični obrati
Julči Meglič, TOZD Blagovni promet

Odbor za LO in DS

Jože Vidic, TOZD Gorenjka
Angelca Žužek, TOZD Maloprodaja
Jože Šefman, TOZD Mlini
Tone Rems, TOZD Pekarna Dolenjska
Jože Gašperšič, TOZD Pekarna Kranj
Alojz Dvojmoč, TOZD Pekarna Krško

Andrej Košak, TOZD Pekarna Vrhnika
Zdravko Kunšič, TOZD Pekarna Ljubljana
Ignac Blaznik, TOZD Triglav
Ciril Krajšek, DSSS
Edo Novak, TOZD Pekatete
Marjan Habič, TOZD Blagovni promet
Janez Železnikar, TOZD šumi
Jože Marolt, TOZD Tehnični obrati
Bojan Galien, preds. DS DO
Bogo Bratina, glavni direktor

Samoupravna delavska kontrola

Marija Triplat, TOZD Gorenjka
Antonija Ažman, TOZD Maloprodaja
Anton Gorjanc, TOZD Pekarna Kranj
Drago Colner, TOZD Pekarna Krško
Marija Slokan, TOZD Pekarna Vrhnika
Franc Jarkovič, TOZD Triglav
Milan Zaletel, DSSS
Jože Brulc, TOZD Pekatete
Franc Trček, TOZD Tehnični obrati
Franc Piškur, TOZD šumi
Alenka Vovk, TOZD Blagovni promet

Odbor za obveščanje

Mihaela Može, TOZD Gorenjka
Božidar Humar, TOZD Imperial
Jadranka Čepeljnik, TOZD Maloprodaja
Gregor Breznik, TOZD Mlini
Tone Rems, TOZD Pekarna Dolenjska
Anton Rus, TOZD Pekarna Kranj
Albina Kos, TOZD Pekarna Krško
Slavko Tominc, TOZD Pekarna Vrhnika
Vladimir Koprivnikar, TOZD Pekarne Ljubljana
Ignac Blaznik, TOZD Triglav
Stanislav Pohleven, DSSS
Marija Fister, TOZD Pekatete
Marko Černetič, TOZD šumi
Vili Tadel, TOZD Tehnični obrati
Majda Robežnik, TOZD Blagovni promet
Aleša Stritar, TOZD Razvoj inženiring

Komisija za oceno dela DSSS

Zoltan Smodiš, TOZD Gorenjka
Andrej Cimerman, TOZD Imperial
Ivanka Dernovšek, TOZD Maloprodaja
Silva Buk, TOZD Pekarne Dolenjska
Franc Maček, TOZD Pekarna Kranj
Karel Potočnik, TOZD Pekarna Krško
Tončka Rožmanec, TOZD Pekarna Vrhnika

Janez Ferjan, TOZD Triglav
Vene Rutar, Boris Lepša, Mara Abraham, DSSS

Edo Novak, TOZD Pekatete
Tatjana Hribar, TOZD šumi
Vinko Levstek, TOZD Blagovni promet
Jože Unuk, TOZD Tehnični obrati

V nekaterih temeljnih organizacijah še vedno niso izbrali delegatov za posamezne komisije.

Delavski svet DSSS

Delegati v delavskem svetu delovne skupnosti skupnih služb so se sestali sredi decembra lani in letos 10. januarja. Obpravnavali so predloge nekaterih samoupravnih aktov ter raznovrstno tekočo problematiko.

Veliko pripomb je bilo na račun sedanjega načina nagrajevanja, posebno zaradi osebne ocene. Ocenjevanje posameznika v ocenjevalni skupini poteka večinoma po dogovoru in ne po opravljenem delu, kakovosti in količini dela. Ker posameznik nima določeno, koliko nalog naj opravi v enem mesecu, ga je tudi nemogoče oceniti na osnovi opravljenih planskih nalog. Skupno bi morali najti primernejše kriterije, ki bi omogočali realnejše ocenjevanje po delu.

Pojasnilo o fondu delovnega časa v lanskem letu je naslednje: Fond delovnega časa je bil v letu 1978 planiran na 2190 ur oziroma izračun za delovno skupnost skupnih služb je bil 2184 ur, kar pomeni, da je razlika v celem letu za 6 ur. Obračun osebnih dohodkov temelji na 2190 urah v proizvodnih obratih, to pa pomeni, da smo morali nadomestiti 6 ur. V letu 1979 smo se odločili, da po svojem terminskem koledarju opravimo v mesecu predvideno število delovnih ur in bo obračun osebnih dohodkov izračunan po dejansko opravljenih urah. Delavski svet delovne skupnosti skupnih služb ima tudi novega predsednika po odstopu Magde Šimenčeve s te funkcije, in sicer je to Drago Mlinarič, namestnik pa Marko Svetina.

Razpis za stanovanjska posojila

Slava Gozdnikar

Obveščamo vse delavce temeljnih organizacij združenega dela, ki združujejo sredstva po samoupravnem sporazumu o reševanju stanovanjskih vprašanj delavcev živilskega kombinata Žito, da je objavljen razpis za pridobitev stanovanjskih posojil v letu 1979.

V razpisu, ki je na oglasnih deskah v temeljnih organizacijah, delovnih enotah in obratih in velja od 12. 1. do 12. 2. 1979, je točno določeno, kaj mora prosilec priložiti vlogi in kam jo mora nasloviti. Dogaja se namreč, da vloge prihajajo na komisijo za družbeni standard, ki jih mora potem posredovati komisijam v temeljne organizacije.

Vloge torej pošiljajte z vso dokumentacijo komisijam za delovna razmerja v vaši temeljni organizaciji! Le na ta način bo imela temeljna organizacija pregled, kdo prosi za stanovanjsko posojilo.

S prošnjami oddajte popolno dokumentacijo, da bo delo komisij nemoteno teklo.

Hiter premik, utrudljivo čakanje

Primož Pohleven

Zdi se mi, da je Tolstoj v romanu *Vojna in mir* razmišljal, zakaj se armadam tako mudi. Eden izmed cesarskih maršalov v dialogu s svojim pribočnikom pravi nekako takole: Armada vedno hiti na nove položaje, tam predolgo vztraja in čaka sovražnika ter potem dela nove pospešene premike, da bi dosegla nove položaje.

Poglejmo, zakaj tak uvod.

Precej temeljnih organizacij v kombinatu je lani na sejah delavskih svetov in drugih samoupravnih organov ter predvsem v neformalnih razgovorih ugotavljalo, da samoupravni sporazum o združevanju sredstev za dodelitev stanovanjskih kreditov ne ustreza potrebam ter da ima resne pomanjkljivosti. Odkrito in večkrat je bilo rečeno, da je ta neustreznost med drugim vzrok, da ga nekatere temeljne organizacije niso podpisale ali so odstopile od njegovega izvajanja.

Resnica je, da je temu precej pripomoglo tudi samo delo referata za družbeni standard, ki se je kazalo v nepravilnem, površnem, neažurnem in malomarnem odnosu do problematike, kar vse je privedlo do negodovanja temeljnih organizacij in izstopanja iz okvirov dogovorjene politike.

Proti koncu leta je komisija za družbeni standard s požrtvovalnim in marljivim delom skušala rešiti, kar se je rešiti dalo.

regulirali po svojih možnostih in potrebah in s tem tudi suvereno povedali, da želijo problematiko še nadalje urejati sami. Pravica temeljnih organizacij je, da s svojimi sredstvi gospodarijo na način, ki jim najbolj ustreza in zagotavlja najboljše rezultate. Pravica temeljnih organizacij je tudi, da o vsakem predlogu, kjer naj bi skupno z drugimi izvajali določeno politiko, razpravljajo, dajejo utemeljene pripombe ter sporazumov ne izvajajo, če so prizadeti njihovi globalni interesi. Prav tako pa je pravica strokovnih služb, ki jih za njihovo delo temeljne organizacije plačujejo, da zvedo mnenja, stališča in pripombe, saj lahko le tako te službe delujejo kolikor toliko uspešno. Trimesečni rok pa je termin, v katerem še tako velika delovna obremenjenost in druga opravčila ne morejo dobiti druge oznake kot neresnost.

Neresna ali boljše nerazumljiva pa je poteza, ki so jo sprejeli na seji delavskega sveta TOZD Blagovni promet. Odločili so se, da sredstev ne bodo več združevali, temveč bodo svoje stanovanjske probleme reševali sami. Ta korak komentirajo s težko stanovanjsko problematiko, češ da bi pravilnik in kriteriji skupne komisije ovirali njihove napore pri pridobivanju novih sodelavcev, ki med ostalimi pogoji marsikdaj zahtevajo tudi stanovanje.

Resnica pa je najbrž drugače. Prepričan sem, da so člani komisije toliko osveščeni samoupravljalci, da vedo, da so kadrovske problemi tozdrov skupnega pomena, skupni problemi ter da bi komisija intenzivno reševala take probleme.

Kot kaže odločitev tozda ni bila sprejeta s trdnim prepričanjem vseh delavcev. In, resnici na ljubo, komisija za družbeni standard je tudi neke vrste kontrola. Izgleda, da je bil namen izločiti komisijo in si ustvariti širši maneverski prostor.

Pri vseh peripetijah stanovanjske proble-

Zakaj ostajamo doma?

Biserka Davidovič

V zadnji številki Glasnika so bila prikazana delovna področja industrijskega psihologa.

Psiholog opravlja svoje delovne naloge pretežno na področju kadrovske funkcije, v organizacijskih in drugih funkcijah delovne organizacije, za potrebe delovne organizacije, temeljnih organizacij in skupnih služb. Problematiko spoznava in naloge oblikuje na osnovi sklepov samoupravnih organov, na pobudo vodstva ali na osnovi rezultatov lastnih analiz ali analiz drugih strokovnih delavcev. Naloge opravlja samostojno ali v timu in se s tem vključuje v naloge drugih strokovnih delavcev.

Kot primer vključevanja v naloge s področja kadrovske funkcije naj služi analiza začasne nezmožnosti za delo zaradi bolezenskih izostankov.

Odsotnost z dela se v strokovnem slovu imenuje absentizem, zajema pa vse oblike upravičenih in neupravičenih izostankov od zamujanja, »plavih« delovnih dni, bolezenskega dopusta pa tja do prezigodnjega odhajanja z dela.

V okviru proučevanja absentizma je v zadnjem obdobju vse več zanimanja za ugotavljanje odsotnosti z dela zaradi začasne delovne nezmožnosti — bolezenskih dopustov.

Večina analiz se konča pri dejstvih, da je bolezenski dopust prevelik, da poraste v času sezonskih del, da tako ne sme več biti in podobno. Izidi analiz običajno izzovejo občutek nemoči ali administrativno kaznovano naravnost, ki morda zmanjša pritisk na odsotnost z dela, ničesar pa ne napravi za izboljšanje delavčeve prilagojenosti delu. Bolezenski dopust, ki je posledica začasne delovne nezmožnosti, ni odvisen le od zdravnika in zdravstvenega stanja delavca, temveč tudi od drugih dejavnikov, ki pogosto niso tako vidni, nanje smo premalo pozorni in jih težko nadzorujemo. Številni pisci, ki so raziskovali vzroke absentizma, so ugotovili, da je odsotnost z dela v obratnem sorazmerju z zadovoljstvom pri delu, še bližja pa je ugotovitev, da je odsotnost z dela odraz slabe prilagojenosti delu in delovnemu okolju.

Dr. Bujas je pri psihosociološki analizi negativnih stališč do dela ugotovil dve skupini vzrokov:

— ekonomske tehnične vzroke (neustrezni delovni pogoji, nizek osebni dohodek, slaba organizacija dela). Prevladuje mnenje, da ti vzroki pretehtajo le v izjemno neugodnih okoliščinah, sicer pa so v ospredju;

— psihosocialni vzroki (nezanimivo delo, nezadostna vraščenosť v kolektiv, slabo vodenje).

Organizacije skušajo na različne načine nadomestiti odsotne delavce, na primer z večjim številom zaposlenih, planiranjem nadurnega dela, zmanjševanjem proizvodnje. Kljub naštetim varnostnim ukrepom pa vsak neplaniran porast odsotnosti zelo neugodno vpliva na proizvodnjo, posebno ko so proizvodni plani »napeti« in niso možne večje notranje kompenzacije.

V interesu delovne organizacije je, da zmanjša število izgubljenih delovnih dni zaradi boleznin. Če je veliko izostankov (posebno če so neupravičeni), je potrebna organizirana borba. Zato je bila za prvo polovico leta 1978 za delovno skupnost skupnih služb v Žitu narejena kratka analiza odsotnosti z dela zaradi boleznin. Problem izostankov zaradi boleznin je resen, saj poprečno vsak delavec v delovni skupnosti skupnih služb izostane z dela 8 dni v pol leta, če upoštevamo še porodniške dopuste pa 16 dni v pol leta. Največ izostankov je bilo zaradi porodniških dopustov, kar je pogojeno z večjo

zaposlenostjo žensk v DSSS. Vendar porodniških dopustov ne smemo šteti med zaviralne faktorje v delovnem procesu. Vodja oddelka in kadrovska služba morata vedeti, kdaj bo nosečnica nastopila porodniški dopust, zato bo zamenjava oziroma nadomeščanje planirano in pravočasno pripravljeno.

Da bomo objektivni do zaposlenih žensk, je potrebno poudariti, da ženske zaradi boleznin izostanejo po nekaj dni, a večkrat v letu, medtem ko so moški bolni dalj časa, toda manjkrat. Poleg tega so izostanki zaradi nege družinskega člana mnogo pogostejši pri ženskah kot pri moških. Najvišji poprečni odstotek začasne delovne nezmožnosti je v splošnem in finančnem sektorju, kjer zasledimo tudi nihanja v posameznih mesecih. Največ odsotnih zaradi boleznin je v aprilu. Z rednim spremljanjem, občasnimi in stalnimi analizami bomo lahko predvideli akcije za odstranjevanje tistih vzrokov bolezenskih izostankov, na katere lahko vplivamo z izobraževanjem, preventivnimi zdravstvenimi pregledi ljudi v oddelkih, kjer izostanki zavirajo delovni proces, z disciplinskimi ukrepi za neopravičene izostanke, v izjemno trdovratnih primerih pa tudi z laično kontrolo na terenu.

V veliko pomoč bi bilo tudi sprotne informiranje sindikalnih skupin o dinamiki bolezenskih izostankov v delovnih skupinah, primerjanje z drugimi skupinami v povezavi z gospodarskim učinkom in težavami pri organizaciji dela. Analize bi bile vsekakor koristne tudi za proizvodnjo, ker porušijo ustaljen ritem delovnih povezav.

Najverjetneje bi analiza pokazala tudi številne psihosociološke vzroke bolezenskih izostankov: nezadostno vraščenosť v kolektiv, probleme mater v majhnih otroki, več izostankov v času sezonskih del, podaljševanje letnega dopusta z bolniškim in podobno. To so elementi, katere lahko s konkretnimi kadrovskega akcijami odstranimo, obenem pa pokažemo skrb za interese delavcev.

Na spremembe in na gibanje strukture kadra v delovni organizaciji delujejo različni faktorji, katere moramo upoštevati, saj vplivajo na izračun potreb po delavcih za bodoče plansko obdobje. Za to pa je nujno, da kadrovska služba razpolaga z natančnimi, ažurnimi in veljavnimi kadrovskega podatki.

Po žemljah se mojster pozna

Jasna Novljan

V pekarstvu se je v zadnjem desetletju zelo razširila uporaba raznih dodatkov, ki naj bi nadomestili slabosti uporabljenih surovin in dali izdelkom čim boljše kvaliteto. Tej praksi smo v Žitu začeli slediti že zgodaj, ko smo bili vezani na inozemske proizvajalce dodatkov za pekarske proizvode. Zdaj pa je že v domovini vrsta proizvajalcev aditivov.

Pekarne v okviru Živilskega kombinata Žito se vsaka zase odločajo, katere od teh dodatkov bodo uporabljale in neenoten nastop do proizvajalcev ni najbolj učinkovit, ne tehnološko ne ekonomsko. Z namenom, da bi situacijo razjasnili in pokazali možne izboljšave, je temeljna organizacija Razvoj inženiring izdelala poskuse z dodatki za kruh in pecivo. Analiza naj bi odgovorila na vprašanje, kateri dodatek je najustreznejši, kateri najmanj in kateri je ekonomsko najbolj upravičljiv. Z našim enotnim nastopom bi vsekakor lahko tudi vplivali na proizvodnjo in kakovost teh dodatkov. Poskuse so delali v pekarni v Kranju, ker je to tipična pekarna, ki ima standardno tehnologijo dela in poprečno opremo. Ocenje-

(Nadaljevanje na 4. strani.)

Napravila je ogleda pri vseh proslilcih za stanovanja in kredite ter na osnovi izdelane prioritete liste, ki je upoštevala vse veljavne kriterije, proslilcem razdelila kredite. V času dela komisije so zaostala sredstva takoj nakazale tiste temeljne organizacije, ki so predhodno najavljale izstop iz družčine.

Z ozirom na omenjene pripombe in stališča temeljnih organizacij in z namenom da bi pripravili tak sporazum, ki bi ustrezal večini temeljnih organizacij in bi imel tudi čim bolj objektivizirana merila in kriterije, je delovna skupina v splošnem sektorju DSSS pripravila lani novembra delovni osnutek samoupravnega sporazuma o delitvi sredstev za stanovanjske kredite in stanovanja in ga poslala predvsem zaradi zgoraj navedenih momentov v predhodno oceno direktorjem in strokovnim delavcem temeljnih organizacij, ki so imeli največ pripomb na dosedanji sporazum in njegovo izvajanje.

Tu pa je umestna Tolstojeva misel o pospešenih pohodih ter utrujajočem čakanju. Do sedaj sektor namreč ni prejel nobene pripombe. V eni od teh temeljnih organizacij so kot kaže v tem času proučili omenjeni delovni osnutek in nato sprejeli svoj pravilnik oziroma gradivo

matike v kombinatu v zadnjem času se zdi pošten in resen pristop delavskega sveta temeljne organizacije Pekatete, kjer so razpravljali in opravili analizo o dodeljevanju in nakupu stanovanj ter ugotovili, da bi v primeru, če bi v letu 1978 sami urejali to problematiko, rešili enako število stanovanjskih problemov svojih delavcev, kot so jih uspeli s skupnim delom v komisiji ter da bi jim ob tem v blagajni ostalo še pet starih milijonov. Hkrati so ugotovili, da jim ta znesek ne pomeni toliko kot solidarnost in vzajemnost ter da bodo drugo leto ali v prihodnje na račun solidarnosti pridobili garsonjero ali stanovanje več. Pri tej odločitvi so verjetno upoštevali dejstvo, da kombinat kot celota laže sodeluje na razpisih samoupravnih stanovanjskih interesnih skupnosti, pri najemanju posojil v banki, pri rezervacijah in nakupih stanovanj pri gradbenih podjetjih ter da veliko večino del tudi strokovneje opravi ustrezna služba v DSSS.

Zbiranje pripomb, ki bi jih vnesli v osnutek, predno bi ga posredovali v razpravo vsem temeljnim organizacijam, je bil naiven poskus, v katerem smo naivno zamudili tri mesece. Hiter premik in utrudljivo čakanje.

(Nadaljevanje s 3. strani.)

vali so aditive s tehnološkega in ekonomskega stališča in tako določili vrstni red primernosti uporabljanja dodatkov za kruh in pecivo.

Strokovni delavci v pekarstvu so se zbrali na posvetu in ugotovili, da je opravljena analiza pravzaprav začetek stalnega spremljanja učinka raznih pekarskih dodatkov različnih proizvajalcev na kakovost kruhov in peciva. Upoštevati bodo morali tudi kvaliteto moke od vsake letine. Včasih so menda rekli, da je tisti pek dober, ki peče dobre žemlje in še danes je tako, zato so se tehnologi posebej zanimali za dodatke, ki izboljšujejo kakovost žemelj. Ni bilo dileme, če naj bi še naprej uporabljali uvožene dodatke ali pa prešli na domače. Poskusi in tudi razprave so privedle do nespornega zaključka, da se odločimo za domače proizvajalce. Nadaljnje analize še v drugih pekarnah pa bodo omogočile dokončno načelno opredelitev za uporabo določenih aditivov. Pri tem bodo seveda prisiljeni upoštevati tudi komercialni moment.

Na posvetu so strokovnjaki iz temeljnih organizacij razpravljali še o slaščičarstvu v Žitu. Ta dejavnost v kombinatu ubira precej neorganizirane poti, zato tudi rešuje svoje težave kakor pač nanese in kakor se kdo znajde. Majhne slaščičarne v sklopu pekarn izdelujejo vsega po malem, brez dogovorov med seboj, potem pa se enaki izdelki srečujejo na tržišču z različnimi cenami. Ena sama industrijska linija v temeljni organizaciji Triglav ne more izboljšati razmer.

Ni vprašanje, če bomo slaščičarne imeli ali ne, temveč se bo treba odločiti za skupno usmeritev te dejavnosti v nadaljnjem razvoju. Prvi korak pri tem je zagotovo ugotovitev obstoječih zmogljivosti in izbora slaščičarskih izdelkov, na osnovi teh podatkov pa bomo lahko poenotili naš nastop na tržišču.

Vrhniška pekarna po treh letih

Jasna Novljan

Nova pekarna na Vrhniki v temeljni organizaciji Pekarna Vrhnika je začela redno obratovati septembra 1975, potem ko so ukiniteli tri stare in sicer v Logatcu, na Rakeku in na Vrhniki. Zanimivo je zdaj ugotovljati gibanje proizvodnje in njeno vrednost.

Vse kaže, da prva dva meseca v letu jemo manj kruha in peciva kot sicer. Morda le malce bolj štedimo ali pa več spečemo doma, ker je pač pozimi več časa za take stvari. Področje, katerega oskrbuje vrhniška pekarna, ima namreč precej kmečkega prebivalstva. Tudi v obeh slaščičarnah (na Rakeku in Vrhniki) je krivulja proizvodnje zelo podobna in prav tako se zelo dvigne v prazničnih dneh za 1. maj, 29. november in za novo leto.

Z novo pekarno leta 1975 so uvedli tudi nove vrste kruha, razen navadnih so pekli rženega, domačega in francoskega. Že decembra so spekli le polovico manj specialnih kruhov kot navadnih. Druga značilnost v tem letu je močno povečana proizvodnja peciva in sicer od 800 kilogramov kar na 4700 kilogramov v enem mesecu. Skupaj so v tem letu spekli 1852 ton kruha in peciva, naslednje leto pa že 2280 ton. Struktura pa se je spremenila. Vedno zanimivejši postajajo posebni kruhi, ki konec leta že presežejo količino navadnih. Tudi peciva so pekli vedno več.

S temeljitim analiziranjem potreb potrošnikov so v vrhniški pekarni lahko prilagajali svoje načrte njihovim željam in pričakovanjem. Pekli so že angleški kruh, turistični kruh, šolsko pecivo za šole in vrtce. Julija 1976 so dosegli rekordno številko: 224 ton kruha in peciva! V letu 1977 količina posebnih kruhov še

vedno narašča na račun navadnih, zdaj v pekarni ponujajo še ajdov in koruzni kruh pa še buhteljne, pehtranovo in orehovo potico. Od skupne peke je bilo navadnih kruhov 39,72 odstotkov, domačih in specialnih 53,58 odstotkov, peciva pa 6,7 odstotkov.

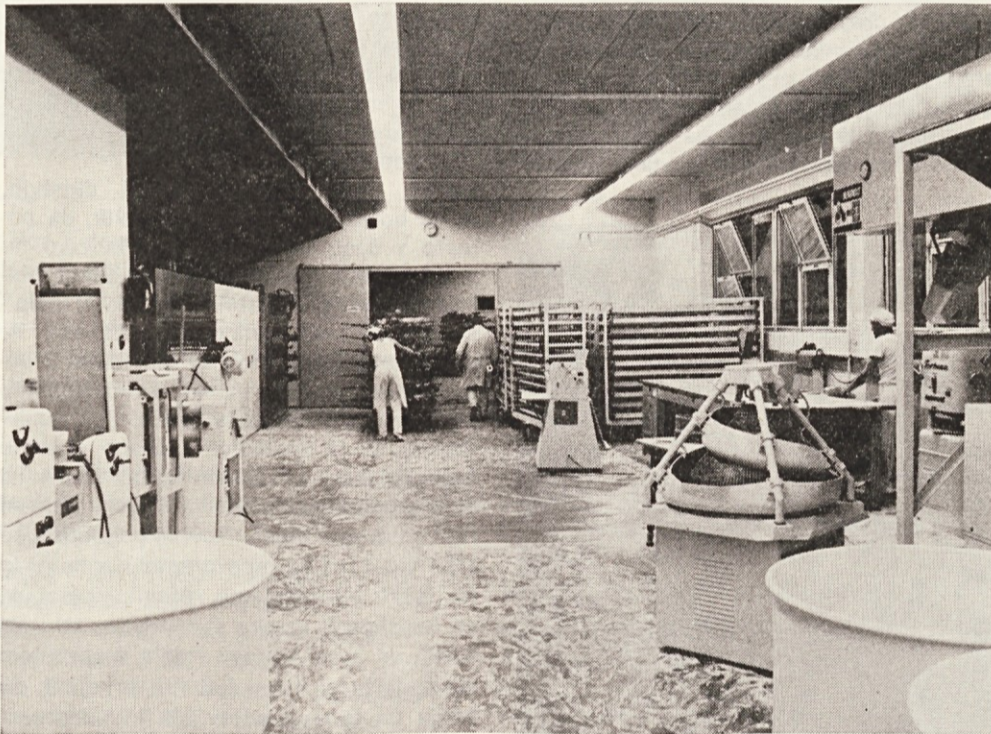
V naslednjem letu se je to razmerje spremenilo ponovno v prid posebnih kruhov (57,54 %) na račun navadnih (35,84 %). Skupna proizvodnja doseže v letu že 2544 ton, s tem so presegli plan za 5,14 odstotkov. Leta 1978 so spet pripravili novosti: italijanski kruh, lepince in razno pecivo. Kakšni pa so načrti za letos? V vrhniški pekarni predvidevajo povečanje proizvodnje za 3 odstotke. Izbor svojih pekarskih

izdelkov bodo obogatili z novimi vrstami posebnih kruhov. Z njihovimi krofi so kupci zelo zadovoljni, zato jih bodo skušali scvreti dnevno 2500, saj bo to komaj zadostilo povpraševanju. Doslej so jih dali v trgovine do 1400 dnevno.

Diagram proizvodnje nam pokaže, da tudi slaščic pojemo prva dva meseca v letu manj kot sicer. Obe slaščičarni v temeljni organizaciji Pekarna Vrhnika se v količini svojih izdelkov dopolnjujeta, kadar ena dela več, druga manj in obratno. Iz slaščičarne na Rakeku dobimo torte, štruklje, piškote, obljublajo še jabolčni in sirov zavitek. V novih prostorih z delno izboljšano opremo v vrhniški slaščičarni pa pečejo samo piškote.

Pekarna na Vrhniki

Po 9. kongresu ZSS

Janez Slovenc

Po 9. kongresu Zveze sindikatov Slovenije in 8. kongresu Zveze sindikatov Jugoslavije je prav gotovo v osnovnih sindikalnih organizacijah pokongresno delovno vzdušje.

Na republiškem sindikalnem kongresu so delegati več kot 700 000 delavcev iz 6000 osnovnih organizacij ocenili dosedanje delo in opredelili idejnopolično usmeritev in naloge za prihodnje obdobje.

Široke razprave o delu sindikata so obogatile vsebino kongresnih materialov in omogočile temeljite organizacijske in kadrovske priprave za delo na kongresu.

Maribor je bil v času kongresa, to je 25., 26. in 27. oktobra 1978, prazničen. Številne kulturne prireditve, urejena zunanja podoba mesta in okolice ter gostoljubnost domačinov so prispevali k svečanemu, a delovnemu vzdušju.

V razpravah je prevladovalo spoznanje, da so potrebne nove vzpodbude za nadalje-

vanje političnih akcij pri uresničevanju oblasti delovnih ljudi. Zveza sindikatov pa bo lahko opravljala svoje ustavno sprejete pravice in dolžnosti, če se bodo osnovne organizacije lotile bistvenih vprašanj delavcev in s tem presegle vlogo zaščite delavcev. Po referatu, ki ga je imel Vinko Hafner, predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije na skupnem zasedanju, so se delegati porazdelili po komisijah. Delali so v:

- komisiji za samoupravljanje in politični sistem,
- komisiji za razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov, materialne podlage dela in stabilizacijo,
- komisiji za izobraževanje in kulturo vključno z vzgojo, ustvarjalnostjo delavcev, raziskovalno dejavnostjo, telesno kulturo, rekreacijo in odihom,
- komisiji za socialno politiko in družbeni standard ter za vprašanja v zvezi z delavci, začasno zaposlenimi v tujini,
- komisiji za organiziranost in kadrovske politiko ZZS, ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, mednarodno dejavnostjo, za družbenopolitično izobraževanje, za statut in finančno poslovanje.

Zveza sindikatov mora postati sposobna, da bo s politično aktivnostjo članov prispevala k osveščanju in uveljavljanju delavcev in njihovega družbenoekonomskega, političnega položaja in vloge v družbi, zagotovljene z ustavo in zakonom o združenem delu in ki se mora uresničevati v sleherni temeljni organizaciji zdru-

ženega dela, v sleherni krajevni in samoupravni interesni skupnosti ter v družbi kot celoti.

Delavci z odločanjem v temeljni organizaciji združenega dela vse bolj sami odgovarjajo tudi za hitrejši in materialni razvoj družbe ter za svoj osebni in družbeni standard in socialno varnost.

Zveza sindikatov nastopa proti podvajanju strokovnih služb. Samostojnost temeljnih organizacij ni v lastnem administrativnem aparatu, temveč v tem, da imajo dohodek in da o njem odločajo. Delovne skupnosti so sestavni del celotnega delovnega procesa, zato je naloga sindikatov, da uveljavijo njihov enakopraven družbenoekonomski položaj. Skupne službe tudi niso servis posameznih TOZD in jih zato ne smemo odriniti od odločanja in od odgovornosti za delo. Kongres je opredelil tudi vlogo samoupravne delavske kontrole kot neločljivo sestavino celovitega odločanja delavcev, ki naj daje politično in delovno pomoč in zaščito delavcem.

Kot dolgoletni sindikalni delavec sem posebej pozorno spremljal delo kongresa od priprav naprej. Prevzela me je vnema in resnost delegatov diskutantov o posameznih temah. Zelo poglobljeno so opredelili delo sindikata v dosedanem obdobju in razčlenili stanje v svojih delovnih sredinah. Kongresno gradivo prinaša celovito podobo družbenoekonomskih in samoupravnih odnosov in smernice ter konkretne naloge sindikata v bodoče. Priporočam, da osnovne sindikalne organizacije in konferenca OSO na podlagi teh materialov temeljito analizira stanje v temeljnih organizacijah in v delovni organizaciji. Prav gotovo je v teh materialih marsikaj, kar opominja na naše slabosti in terja izboljšave. Še posebno zato, ker le na osnovi medsebojnega razumevanja, dobrih in razčiščenih odnosov lahko izboljšamo vsebino samoupravnih odnosov, gospodarjenja, programov in družbenopolitičnega dela.

Delavski svet DO

Delavski svet delovne organizacije je na zadnji lanski seji obravnaval raznovrstno problematiko.

Delegati so sprejeli samoupravni sporazum o enotnem sistemu oblikovanja in usklajevanja poslovne politike ter planiranja delovne organizacije Živilskega kombinata Žito za leto 1978, samoupravni sporazum o planski in poslovni skupnosti za družbeno prehrano SRS ter pogodbo o poslovno tehničnem sodelovanju med živilskim kombinatom Žito, TOZD Imperial Krško in firmo Unibon Kaugummifabrik Hirschler Michelstadt iz Zvezne republike Nemčije.

Na dnevnem redu je bila tudi obravnava predloga sprememb in dopolnitev samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke ter predlog dopolnitev samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega plana delovne organizacije. Delegati so tudi potrdili poročilo o devetmesečnem poslovanju kombinata.

Po VI. natečaju samoupravne stanovanjske skupnosti Ljubljana je delavski svet delovne organizacije sklenil, da bomo kupili 10 stanovanjskih enot v Novih Jaršah in da po zaključnem računu oddvojimo sredstva od ostanka dohodka v višini 2 odstotkov v skladu z 10. členom samoupravnega sporazuma za nakup stanovanj in za dodelitev stanovanjskih kreditov v letu 1979.

Na prvi seji v letošnjem letu pa so delegati sprejeli dopolnitve samoupravnega sporazuma o temeljnih srednjeročnega plana razvoja delovne organizacije in spremembe in dopolnitve samoupravnega sprazuma o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke delavcev v delovni organizaciji.

Ali poznate pšenično zrno?

Marjan Jerman

V mlinarstvu in pekarstvu imajo kemične analize važno, včasih celo odločilno vlogo v obdelavi izdelkov. V Glasniku bomo našim bralcem poskusili na čim razumljivejši način posredovati nekaj postopkov iz kemije žitaric in mok.

Mletje žita je drobljenje žitnih zrn s hkratnim razvrščanjem njegovih posameznih delov. Da pa bi lahko dosegli čim boljše kakovost mok, pa moramo poznati tudi sestavo žitnega zrna, fizikalne in kemične vplive na mletje in uskladiščenje žita. Poznati moramo tudi pecilne lastnosti mok.

Izkušeni mlinarji in peki bodo v teh sestavkih našli že znane stvari, vendar sem prepričan, da se bodo seznanili tudi z ugotovitvami, ki jim bodo zelo koristile pri delu.

Pšenica — osnovna surovina za mletje

Razlikujemo trde in mehke pšenice (hard wheat in soft wheat), med katerimi pa ni ostro začrtanih mej. Poznamo tudi posebno trde pšenice, katere uporabljamo le za mletje mok za testenine, ne pa za kruh. Med pojmom trda in mehka pšenica prihaja do nesporazumov. Grobo jih ločimo tako, da imajo trde pšenice steklasto strukturo zrna z bogato stopnjo beljakovin z močnejšim lepkom, mehke pa imajo notranjost zrna belo močnato in nizko stopnjo lepka.

Da dobimo novo vrsto pšenice, jo moramo vzgajati najmanj 12 let. Cilj vzgajanja pa je, da je žitna biljka na polju čim obstojnejša, da je odporna proti boleznim, da imajo zrna visoko stopnjo beljakovin, močan lepek in posebne pecilne lastnosti.

Kje pridelujejo največ pšenice?

Kanada je dežela, kjer pridelujejo najboljše vrste pšenice na svetu, poznane kot manitoba pšenice. V Evropo jo izvažajo pod tem imenom v šestih kakovostnih razredih. V sami Kanadi pa tega izraza ne uporabljajo, ker največ pšenice manitoba ne prideluje več v pokrajini Manitoba, temveč v provinci Saskatchewan.

Od leta 1907 je v Kanadi najboljša pšenica marquis, ki potrebuje za svoje dozoretnje samo 90 dni in ne 120 kot druge pšenice. Od leta 1926 pa so pšenico garnet zaradi njene trpežnosti in neobčutljivosti na mraz začeli sejati v severni Kanadi. Ta vrsta pšenice pa v Evropi ni cenjena, ker je preveč rumena in ima »kratek« lepek.

Enako kakovostna kot vrsta marquis je tudi pšenica thatcher, ki je še odpornejša proti mrazu.

V Kanadi pridelajo skoraj 80 odstotkov krušnih mok. Njihova ustanova Grain Research Laboratory Board of Grain Commissioners for Canada v Winnipegu v provinci Manitoba redno poroča o stanju po žetvi in sicer o žetvi pšenice v Kanadi in o lastnostih mok.

Glavna pšenična področja v **Združenih državah Amerike** so v državi Kansas, njihove vrste poznamo tudi v Evropi.

Poletne pšenice, ki so podobne manitobi imajo vedno nekoliko višjo ceno.

Zimske pšenice hardwinter različnih kakovosti so primerne za izdelavo testenin. Zimska pšenica soft readwinter pomeni prehod med trdimi in mehkiimi pšenicami in je primerna za kekse in biskvite.

Med **južnoameriškimi državami** je Argentina pomembna izvoznica pšenice, ki so znane pod imenom plate pšenice. Te so znane po nizki vlagi in izredni steklavosti, imajo srednje visoko stopnjo beljakovin in poprečno vrednost lepka, katerega pa

lahko izboljšamo z dodatki za pecilnost. Plata pšenice imamo torej lahko za dobro vrsto, primerno za krušne moke, vendar pa v zadnjem času ugotavljamo manjše količine beljakovin in slabše pecilne lastnosti.

Pred prvo svetovno vojno je bila zelo pomembna izvoznica pšenice **Sovjetska zveza**. Še vedno se njihove vrste odlikujejo po izredni čistosti, enakomerni steklavosti zrn in primerni količini beljakovin oziroma lepka. Lepek in testo sta zelo raztegljiva, vendar ne močna.

Pogosto so pšenice iz Sovjetske zveze načete od pikov žitne stenice, zaradi česar postane testo iz take moke razlezljivo, kar pa z dodatki lahko izboljšamo, tako da se volumen lahko poveča do 50 odstot-

kov. Prav zato so pšenice iz ZSSR poznane kot najboljše za moke, kakršne rabijo v pekarstvu. Njihove mehke pšenice so podobne evropskim vrstam.

Pšenice, ki uspevajo v **Avstraliji**, zelo cenijo Angleži zaradi izredno lepe barve mok. Sicer pa v Evropo ne pridejo avstralske pšenice, ker jih pridelajo premalo za izvoz.

Pšenice iz **Indije** so posebne vrste. Moka iz te pšenice je revna z beljakovinami in lepkom in je težka za predelavo.

V **Evropi** zaradi klimatskih razmer prideujemo predvsem poprečno mehke, beljakovinsko in z lepkom revne pšenice. Te moke je težko izboljšati z dodatki. Evropske pšenice dobivajo slabe ocene za svoje tehnološke lastnosti, imajo pa visok hektarski donos. Razen tega so pretežno vse leto vlažne ali celo požete prevlažne in so zato manj vzdržljive ter zahtevajo posebne pogoje skladiščenja. Zaradi žetve s kombajni je stanje še slabše, ker se z odstotkom vlažnosti povečuje tudi odstotek primesi in nesnage. Nekatere evropske države, med katerimi je tudi Jugoslavija, si prizadevajo uvesti pšenice z boljšimi lastnostmi, s čimer pa je znižan hektarski donos.

Posojilo brez obresti

Jasna Novljan

Delavci v delovni skupnosti skupnih služb Žita smo se odločili, da bomo ustanovili blagajno vzajemne pomoči in sicer z namenom, da z organiziranim zbiranjem sredstev zagotovimo svojim članom denarno pomoč s kratkoročnimi brezobrestnimi posojili. Član blagajne vzajemne pomoči je lahko vsak član osnovne sindikalne organizacije v delovni skupnosti skupnih služb s tem, da izpolni pristopno izjavo. Trenutno je 60 članov, ki plačujejo po 100 din mesečno od decembra lani. Ravnati se morajo po določilih pravilnika blagajne vzajemne pomoči in redno plačevati mesečne vloge. Sredstva blagajne vzajemne pomoči so mesečne vloge članov, dotacije osnovne sindikalne organizacije, zapadle članske vloge in obresti na hranilni knjižici. Kako si lahko sposodimo denar? Po šestih mesecih članstva upravni odbor

odobri (ali ne) posojilo za izredne potrebe kot so na primer nesreče, bolezni, poroka, rojstvo in podobno, posojilo za redne potrebe (ozimnica, dopust) ali posojilo za druge potrebe. Prednost imajo predvsem prosilci z izrednimi potrebami, druge pa obravnava upravni odbor po svoji presoji glede na socialne razmere. Višina posojila je ali 3000 din z vračanjem 6 mesecev ali 1500 din z vračanjem 3 mesece. Blagajno vzajemne pomoči vodijo naslednji organi: letna skupščina, izredna skupščina, upravni odbor in nadzorni odbor.

Predsednica upravnega odbora je Biserka Davidovič, tajnica je Janja Frol, blagajničarka Cirila Jenko, člana sta Alenka Pogarčar in Lojze Polovšek.

Nadzorni odbor sestavljajo Igor Golob kot predsednik in člana Marija Papler in Andrej Šarc.

Če se še niste odločili za članstvo v blagajni vzajemne pomoči, ker ste premalo vedeli o tem, boste morda zdaj podpisali pristopno izjavo. Prav gotovo dobite za majhne denarje velike ugodnosti.

Vse podrobnosti o plačevanju mesečnih vlog in dajanju posojil ter celotnem delovanju blagajne vzajemne pomoči določa pravilnik.

Razmišljanje o nočnem delu

Svet za družbenoekonomski in družbenopolitični položaj žensk je dal pobudo za sklic problemske konference z delovnim naslovom Delavka v združenem delu. Tej pobudi se je pridružil tudi republiški svet Zveze sindikatov Slovenije.

Konferenca naj bi obravnavala različna področja življenjskih in delovnih razmer ter kritično analizirala politično in družbeno aktivnost žensk v delegatskem sistemu in družbenopolitičnih organizacijah. Konferenca bo načela vprašanja, pomembna za delavko in za človeka in družbo nasploh.

Nočno delo je eden od teh problemov, ki ga na eni strani zahtevajo ekonomski motivi posameznika in družbe, na drugi strani pa ga oporekajo že dokazani škodljivi vplivi na človekovo zdravje, družinsko, profesionalno in družbeno življenje.

Socialistična samoupravna družba želi fizično in psihično zdravega aktivnega in ustvarjalnega človeka. Pravico biti tak ima sleherni državljan, kar pa bo težko uresničil, če bo zaradi družbenih in včasih lastnih motivov moral delati v nočni izmeni.

Povojno obdobje je narekovalo intenzivne napore, da bi se čimprej rešili iz zaostalosti. Nočno delo je bilo skoraj normalen pojav. Tudi z upravno pravnimi predpisi tega nismo urejali ne neposredno ne posredno.

Potem se je naša država vključila v mednarodno reševanje in urejanje delovnih pogojev in so ratificirane konvencije postale sestavni del naše notranje zakonodaje.

Zakon o delovnih razmerjih je neposredno urejal načelo izrecne prepovedi nočnega dela za ženske in mladoletne delavce. Zakon dovoljuje nekaj izjem, ki se nanašajo predvsem na določene pogoje v posebnih družbenoekonomskih in socialnih okoliščinah.

Novi zakon o delovnih razmerjih uzakonjuje tudi pravilo o posebnem varstvu med nočnim delom.

Po zakonu je republiški sekretariat za delo zadolžen za izdajo soglasij za nočno delo. Ta soglasja pa izreka šele takrat, ko po predhodnih mnenjih republiškega sindikata, gospodarske zbornice in pristojnega organa inšpekcije dela ugotovi, da ima temeljna organizacija program za postopno zmanjševanje nočnega dela žensk,

da je delavkam v nočnem času zagotovljeno varstvo otrok, topel obrok, prevoz na delo in z dela, da ima nočna izmena tudi strokovne delavce in da delavke, ki imajo otroke, mlajše od 7 let, soglašajo z razporeditvijo na nočno delo.

Tudi naš delavski svet je razpravljal o nočnem delu žensk v kombinatu in ugotovil, da je to še potrebno, predvsem zaradi večjih zahtev tujega in domačega tržišča, odprave ozkih grl v proizvodnji, zaradi ekonomičnejše izkoriščenosti strojnih kapacitet, na delovnih mestih, kjer ne moremo zaposliti moške delovne sile in zaradi pravočasne oskrbe potrošnikov s kruhom.

Vsekakor je nočno delo v vseh svojih oblikah nenormalno in utrujajoče. Proti nočnemu delu so vsi medicinski argumenti pa vplivi na družinsko in družbeno življenje, na družbenopolitično samoupravno aktivnost človeka. Na drugi strani so ekonomski motivi posameznika in družbe, ki pozitivno argumentirajo potrebo po nočnem delu. Zagovorniki smo torej le tistega nočnega dela, ki bo še nekaj časa nujno potrebno, obravnavati pa moramo ta problem kot problem človeka nasploh, ne le žensk.

Strelci na občinskem prvenstvu

Andrej Šarc

Konec lanskega leta je bilo v prostorih občinske strelske zveze na Pokopališki 35 občinsko prvenstvo v streljanju z zračno puško.

V dokaj ustri konkurenci je med 14 ekipami naša (v sestavi: brata Čop, Galien, Šarc, Vujisić) dosegla solidno 4. mesto. Naš najboljši strellec Ivan Čop iz temeljne organizacije Pekarne Ljubljana pa je s 164 krogi zasedel 17. mesto med 96 posamezniki.

Tudi letos bodo poletne živilske športne igre, na katerih je med športnimi panogami zastopano strelstvo. Da bi na igrah v tej disciplini dosegli čim boljše rezultate, bomo v mesecu maju organizirali prvenstvo kombinata v streljanju z zračno puško. Najbolje uvrščeni bodo zastopali Žito na živiliadi.

Strelci, dobro trenirajte, da si boste z dobrim rezultatom zagotovili udeležbo na poletnih živilskih igrah.

Zimski pohod na Stol

Andrej Šarc

Tudi letos bo v spomin na bitko gorenjskih partizanov z Nemci na vrhu Stola organiziran zimski pohod na ta lep vrh in sicer 17. in 18. februarja. Vsako leto se ga udeleži na tisoče ljubiteljev planin in zimске narave.

Nekateri člani kolektiva Živilskega kombinata ŽITO smo se prejšnja leta pohodov posamično že udeleževali. Letos organiziramo skupinski pohod. Kdor se nam želi pridružiti, naj se javi čimprej Jasni Novljan, Šmartinska 154, Ljubljana, telefon 42 981 ali prek centrale na interno 27. Ker pot na vrh gorski reševalci in alpinisti vedno dobro zavarujejo, je potrebna za pohod le topla zimska planinska oprema ter kondicija za 4 do 5-urni vzpon. Za lažjo in stabilnejšo hojo priporočamo, da vzamete s seboj smučarske palice, če imate pa še raje dereze in cepin.

Dinar na dinar stanovanje

Pravilnik o varčevanju in posojilih za stanovanjsko gospodarstvo Ljubljanske banke je sestavni del splošnih prizadevanj za uresničitev širših družbenih ciljev, da z dogovorjenim načinom kreditiranja in upravljanja s stanovanjskimi sredstvi zagotovimo povečano in racionalnejšo stanovanjsko graditev. V tem pogledu je pravilnik zaključen in enakopraven del enotnega družbeno dogovorjenega sistema stanovanjskega kreditiranja, v katerem poleg banke sodelujejo s stanovanjskimi sredstvi tudi samoupravne stanovanjske skupnosti in organizacije združenega dela ter druge družbeno pravne osebe.

To je vsebina prvega člena pravilnika, ki ga je sprejela večina temeljnih bank Ljubljanske banke julija lani. Objavljamo pomembnejša poglavja oziroma člene iz tega pravilnika. Kako lahko varčujemo in najemamo stanovanjska posojila določajo predvsem naslednji členi.

Varčevanje občana za posojilo

9. člen — Občan lahko namensko varčuje: z enkratnim pologom, z rednimi mesečnimi plogi.

10. člen — Najkrajša varčevalna doba je dve leti. Privarčevani znesek mora biti tako visok, da dobi občan pravico do posojila najmanj 10 000 dinarjev.

11. člen — Občan med varčevanjem ne more dvigniti privarčevanega zneska niti obresti, lahko pa odpove pogodbo o namenskem varčevanju. Odpoved mora predložiti banki pismeno.

Banka bo v takem primeru obračunala na privarčevani znesek obresti po obrestni meri, ki velja za hranilne vloge na vpogled in izplačala privarčevani znesek ter obresti v 30 dneh od dneva prejema odpovedi. Občan lahko prekliče odpoved pogodbe o namenskem varčevanju samo pred izplačilom privarčevanega zneska in obresti. Občan, ki je že dvignil privarčevani znesek in obresti, lahko sklene novo pogodbo o namenskem varčevanju, vendar mu banka ne upošteva prejšnje dobe varčevanja.

12. člen — Banka lahko na predlog občana podaljša ali skrajša s pogodbo določeno dobo varčevanja. Za vsako tako spremembo skleneta občan in banka dodatek k pogodbi o namenskem varčevanju. Občan lahko molče podaljša s pogodbo določeno dobo varčevanja. Šteje se, da je doba namenskega varčevanja molče podaljšana, če občan po izteku varčevalne dobe še naprej nepretrgoma plačuje dogovorjene mesečne pologe ali če po izteku dogovorjene varčevalne dobe preneha z varčevanjem in ne vloži zahtevka za posojilo. Občanu, ki namensko varčuje z enkratnim pologom in po končani dobi varčevanja ne vloži zahtevka za posojilo, podaljša banka dobo namenskega varčevanja za čas do vložitve zahtevka za posojilo. V obeh primerih dobi občan na privarčevani znesek pripadajoče posojilo po lestvici za vsako dopolnjeno leto varčevanja.

13. člen — Občanu, ki ne plača enega ali več rednih mesečnih plogov, se s pogodbo določena varčevalna doba podaljša za toliko mesecev, kolikor mesecev kasni s plačilom zaporednih mesečnih plogov.

14. člen — Občan lahko prenese pravice in obveznosti iz pogodbe o namenskem varčevanju v soglasju z banko samo na zakonca, otroke, brate, sestre in starše.

15. člen — Če občan med varčevanjem ali potem, ko je že izpolnil pogoje za posojilo, umre, lahko na podlagi sklepa o dedovanju vstopi dedič v njegove pravice in obveznosti iz pogodbe o namenskem varčevanju.

16. člen — Privarčevani znesek obrestu-

je banka po 2% letni obrestni meri, posojila pa daje po 4% letni obrestni meri. Po poteku 10 let od začetka odplačevanja posojila bo banka povečala letno obrestno mero za neodplačani del posojila na 6% letno. Občan vrača posojilo v mesečnih obrokih, ki znašajo šestino polletne anuitete.

17. člen — Po končani varčevalni dobi občan ne more dvigniti privarčevanega zneska in obresti. Banka prenese ob odobritvi posojila privarčevani znesek in obresti na poseben račun lastne udeležbe občana in ga obrestuje do porabe po enaki obrestni meri kot med varčevanjem. Kadar občan dobi posojilo za nakup stanovanja v etažni lastnini, za pridobitev stanovanjske pravice, za nakup stavbnega zemljišča, za plačilo komunalnega opremljanja stavbnega zemljišča, ali za nakup stare stanovanjske enote, porabi privar-

čevani denar in obresti na enak način kot posojilo.

Kadar občan dobi posojilo za graditev družinske stanovanjske hiše, rekonstrukcijo ali revitalizacijo obstoječe stanovanjske hiše ali stanovanja, mu banka vrne ob sklenitvi posojilne pogodbe na njegovo zahtevo največ 50% privarčevanega denarja in obresti v gotovini, ostanek pa lahko porabi le ob predložitvi ustrezne dokumentacije.

18. člen — Če se občan po končani varčevalni dobi odpove pravici do posojila, mu banka na njegovo zahtevo najkasneje v 30 dneh izplača privarčevani znesek in obresti, ki mu jih obračuna po obrestni meri za hranilne vloge na vpogled.

19. člen — Po končani varčevalni dobi pridobi občan pravico do posojila, ki jo uveljavi s tem, da predloži banki obrazec »Zahtevke za posojilo«.

Osnovne sindikalne organizacije Žitovih temeljnih organizacij združenega dela Šumi, Maloprodaja, Pekarne Ljubljana, Mlini, Pekatete in delovne skupnosti skupnih služb so za otroke svojih delavcev organizirale novoletno lutkovno predstavo z obiskom Dedka Mraza. Več kot 200 otrok do desetega leta starosti si je ogledalo lutkovno igrice Cicibanus Coprianus, ki je pravzaprav izbor iz poezije velikega pesnika in poznavalca otroške duše Otona Župančiča. Po predstavi je otroke obiskal Dedek Mraz in jih obdaroval.

Temeljni organizaciji združenega dela Tehnični obrati in Razvoj inženiring sta za otroke svojih delavcev organizirali novoletno prireditev sami.

Kdo na disciplinsko?

Gregor Breznik

Delavec v Žitu lahko upravičeno razmišlja, za koga smo pravzaprav ustanovili disciplinske komisije. Da, za koga? Za kaj, to nam je jasno. Če pogledate zapisnike disciplinskih komisij, boste takoj ugotovili, da so prijavljeni v glavnem delavci, ki zamujajo delo, ki so nekaj dni »špricali« delo, pa tisti, ki se jim je v žep ali v torbo prikradlo, kar ni bilo njihovo. Po večini so to delavci iz neposredne proizvodnje. Ne zagovarjam teh prekrškov, vsekakor so vredni disciplinskega postopka, toda sprašujem se, zakaj nikoli ne zaide na disciplinsko komisijo kakšen

šef, vodja, delovodja, kdo od »ta višjih«. Ali so res vsi neoporečni? Nihče nikoli ničesar ne zakrivi?

Naši pravilniki o delovnih razmerjih zelo natančno določajo odgovornosti za delovne obveznosti. Kršitve delovnih obveznosti delijo na lažje in hujše. In sedaj se postavlja vprašanje: Če res nobeden od vodstvenih delavcev tako ali drugače ne krši delovnih obveznosti, zakaj potem nimamo popolne organizacije dela, da niso vedno tekoče izvršene vse naloge, zakaj prihaja do zastojev iz subjektivnih vzrokov in podobno? Za vsem tem pa smo ljudje, vodstveni in nevodstveni. Samupravljanje je v našem pravnem sistemu varovano na različne načine. Kazniva dejanja zoper samupravljanje so opredeljena v kazenskem zakonu SFRJ in v kazenskih zakonih republik in pokrajin. Dve kršitvi izrecno ogrožata samupravljanje, to sta kontrarevolucionarno ogrožanje družbene ureditve in sovražna propaganda. Zloraba samupravljanja je tudi v določenem vplivanju na samuprav-

ne organe oziroma na delegate, da sprejmejo neko odločitev ali da prikrijejo kaznivo dejanje ali gospodarski prekršek v organizaciji. To so le najhujši prestopki. Ni prav, če resignirano (beri: vdano) govorimo, da vrana vrani ne bo izključala oči. Kot samoupravljalci moramo nenehno terjati poročila o izvršenih in neizvršenih nalogah, saj smo vsi v funkciji delavske kontrole in moramo prek naših organov ukrepati. Pa naj gre za pohvalo ali za grajo. Zagotovo potem ne bodo prevladovali na disciplinskih komisijah tisti, katerim smo v žepih našli vijake, pol kg kruha ali so prišli okajeni na delo in povzročili pretep. Družbo jim bodo delali tudi tisti, ki so odgovorni, da do takih reči in hujših lahko sploh pride.

Po pokal na živiliado

Prijavili smo 40 smučarjev Žita na XII. zimske živilske športne igre, ki jih letos organizira SOZD Dobrina iz Celja. Kot vsako leto bomo tekmovali v veleslalomu in tekih. Moški bodo razvrščeni v štiri starostne kategorije, ženske v tri pri veleslalomu, pri tekih pa moški in ženske v dve.

Da bi se tudi letos kakor vedno doslej čim boljše uvrstili, bo smučarska sekcija pri Rekreativnem aktivu Žito organizirala pregledno tekmovalje s smučarji iz Kolinke. Skupnega treninga ne obljublajo zatrdno, ostaja pri morebiti.

Letošnje tekmovalje bo 2. marca na Kopah. Od naše ekipe, ki bo letos nastopala v enotnih puloverjih z Žitovim emblemom, pričakujemo vsaj tako dobre rezultate, kot so jih dosegli lani, to je drugo mesto. Vsekakor pa si zelo želimo, da bi nadaljevali lani prekinjeno tradicijo in bi priložili vsem pokalom še enega za prvo mesto.

Za dobro počutje

Naše osnovne sindikalne organizacije so prejele ponudbo o možnostih uporabe posameznih športnih objektov v športno rekreacijskem centru Tivoli. Lahko bi se odločili, da bi glede na zanimanje delavcev izkoristili vsaj nekatere od teh možnosti za rekreacijo.

Za plavanje je verjetno precej zanimanja. V Tivoliju organizirajo tudi plavalne tečaje za otroke.

Prikljubljn je tudi trim kabinet in sauna v Zlatem klubu.

Igranje bowlinga, ameriškega načina kegljanja, si je v zadnjem času pridobilo precejšen krog ljubiteljev. Ta dinamična igra je primerna za oba spola in ni potrebna posebna športna oprema. Tudi drsanje na Tivoljskem drsališču je postalo nenadomestljivo mesto zdrave rekreacije. Razmislite in se odločite.

Anekdoti

Sokrat je govoril, da se je moral vse življenje boriti s tremi velikimi zli: s slovnico, z revščino in z žensko. »Prvega zla me je rešilo učenje, drugega sreča, zakon pa me še vedno veže s tretjim.«

Ko je Sokratova žena Ksantipa prijokala v ječo in povedala možu, da so ga obsodili na smrt, je vzkljnila:

»Po krivici so te obsodili!«

Sokrat je odgovoril:

»Ali bi morda rada, da bi me bili obsodili po pravici?«